

ПРОЛОГ

П'ятниця, 29 вересня 2006 р.

1

Уперше вона побачила його в поїзді. Високий, темноволосий, з очима такими насичено-блакитними, що їй аж дивно стало. При такому кольорі буйної чуприни можна було сподіватися, радше, карих очей.

Він заглянув до її купе й запитав, чи не можна тут поставити рюкзак, аби той не заважав у проході. Закинувши його на полицю без жодних зусиль, наче це була картонна коробка, він вийняв із бокової кишені книжку і знову вийшов у коридор.

Зіперся плечем на вікно й занурився у читання. Зі свого місця вона не могла розібрати, що він читає, але, видно, щось веселе, бо час від часу трохи посміхався. Тоді на його щоці з'являлася така приваблива ямочка.

Судячи з умісту рюкзака, він теж студент. Цікаво, де навчається?

2

Ромек запримітив її раніше, ще на пероні. Вона одразу впала йому в око. Не занадто висока, у стильних окулярах, справляла враження людини, яка добре знає, чого хоче, зібрана та принципова, але при цьому їй не бракувало екстравагантності. Коротко підстрижена, але як! Із правого боку зачіски відкривалося акурат-

не вушко, що підкреслювало лінію шиї, а потім було якось так підстрижено, що волосся ставало щораз довшим, а з лівого боку сягало майже до плеча. Одначе незнайомка не виглядала ані дивно, ані недоречно... Ну, що тут скажеш, сподобалася йому.

Вона видавалася зовсім іншою й відрізнялася від дівчат, яких він знав. Наче прийшла з іншої казки. Але не така, як загублена в чужому світі сирітка Марися¹, о ні! Цей світ був для неї чужим, проте, напевно не лякав її. Складалося таке враження, що якби зараз на пероні з'явився дракон, то вона подивилася б йому в очі без страху, а чудовисько почало б лашитися до неї, як пес. Ех, таку дівчину здобути — не абищо! Бо довелося б здобувати, це напевно. Але винагорода обіцяє бути солодкою.

Дівчина була не сама. Їй товаришила вишукана жінка з владною поставою, чоловік у допотопному турецькому светрі та ще чотири дівчини. Сестри? Чи двоюрідні? Не схожі на подруг, бо між ними була помітна подібність. У всіх було волосся ідентичного кольору медового блонду, що відрізнялося лише насиченістю: у молодших було світліше, у двох старших — темніше. Вони мали також щось подібне в обрисах губ, формі носа... Поза всяким сумнівом — родина. І всі вони наче трохи були не від світу цього. У чому полягала ця відмінність? Він не міг сказати.

Ромек полюбляв бавитися в детектива, здогадуватися, ким є люди, за якими він спостерігав. І зазвичай вгадував. Але ця компанія... Чи можливо мати аж п'ятеро дочок?

.....

¹ Героїня казки Марії Конопницької «Про гномів і сирітку Марисю».

Чоловік притримував запакований каркасний рюкзак, поряд стояв набитий пакет. Це означає, що виїжджає тільки одна особа, решта — проводжають. Жінка походжала туди-сюди, як по класу під час контрольної. Випростана, спокійна, вона невпинно спостерігала за кожним рухом довіреної їй групки. Мабуть, учителька.

— І не забудь: подзвони, як тільки поселишся, — кинула вона. Голосно й виразно.

«Бінго! — втішився Ромек. — Учителька. Випроводжає доньку-студентку на поїзд». Але яку з них? Ту, що впала йому в око, чи, може, оту, в потріпаних джинсах, найвищу з усієї п'ятірки? «Ця б сподобалася Бартеку, — подумав він про приятеля, з яким поділяв своє захоплення етнографією. Той мав приїхати наступного дня. Ця була вдягнена в просторий мішкуватий светр, трохи зсутулена, з густими кучерями, що прикривали обличчя. Абсолютна протилежність першої. — А може, вони їдуть удвох? З одним рюкзаком? Не може бути».

Третя серед дівчат, ніжна блондинка, з порцеляною вродою, напевно не вибиралася на навчання. Навряд чи вона старша за Патрицію, його молодшу сестру. І тим паче дві найменші, на перший погляд, семи- або восьмирічні, які щебетали і скакали по перону, як горобчики, нікуди не їхали.

Озався гучномовець, уриваючи його детективні роздуми, і сповістив про прибуття поїзда до Варшави. Натовп на пероні захвилювався, намагаючись зайняти стратегічну позицію. Ромек прилаштувався недалеко від незвичайної родини, щоб потрапити в той самий вагон. Він дуже цікавився, чи справдяться його припущення.

Прибув поїзд. Ромек проштовхувався серед маси ліктів, колін, рюкзаків і сумок. Перше купе — заповнене. Друге — те саме. Третє теж, але саме тут серед метушливих пасажирів він запитив ту, що так його заінтригувала.

Чоловік у турецькому светрі допоміг їй дати раду з багажем, потім вона обійняла його, цьомнула в щоку, і чоловік залишив купе. Вона вийшла за ним у коридор і притиснулася до вікна, аби попрощатися з рідними, що стояли на пероні.

Їхня розмова була дуже теплою. Ромек відчув, який сильний між ними зв'язок. Навіть трохи позаздрив. Правду кажучи, він сам зробив усе, щоб його не проводжали, але тепер пошкодував.

Поїзд рушив. Незнайомка ще довго махала, вихиляючись через відчинене вікно, після чого повернулася в купе. Вираз обличчя мала невпевнений. Ромек міг би закластися, що вона зараз запитує себе, чи варто було виїжджати на навчання з дому. І що вона саме почала нудьгувати за тим, від чого ще недавно хотіла звільнитися. Як і він.

Він відчинив двері її купе. І впіймав на собі погляди пасажирів, що наче говорили: «Ти не бачиш, що зайнято?»

— Вибачте, — сказав він. — Чи можна поставити сюди рюкзак? — Він показав на останній клаптик простору на полиці ліворуч. — У коридорі дуже заважає.

У відповідь почулося прихильне або байдуже бурмотання. Адже він не претендує на чуже місце, тож можна дати йому те, чого він потребує. Дівчина зиркнула на нього з цікавістю. Ромек підняв рюкзак із натренованою невимушеністю, ніяк не показуючи, що ще одна мить —

і щось трісне у нього в лікті, — поклав на полицю, все ще зберігаючи кам'яний вираз обличчя, утримався від полегшеного зітхання. Здається, у нього вийшло, бо в погляді незнайомки він побачив те, що так часто спостерігав в очах Патріції. Тільки вона захоплювалась відверто. Так і є з молодшими сестрами — вони дивляться на брата, як на образ. Дівчина швидко відвела погляд і зробила байдужий вираз, але зацікавилась. Він відчував це.

Ромек вийшов у коридор і вдає, що занурився у читання «Структуральної антропології». Нехай зростає її цікавість.

3

У Кутні¹ звільнилося місце біля неї. Він усівся, не чекаючи на запрошення. Купе прийняло його й поглинуло, наче свого; адже він уже забив собі це місце, залишивши рюкзак.

— Краще погано сидіти, ніж добре стояти, — полегшено зітхнув Ромек.

Дівчина посміхнулася, але розмови не підтримала. Несмілива чи вдає з себе неприступну? Він дав їй хвилину, а потім запитав:

— Де навчаєшся?

Неймовірно! Саме в цей момент вона запитала те саме! Наче змовилися. У нього виникло бажання торкнутися її коліна й вигукнути, як у тій забавці: «Раз, два, три! Моє щастя бери!», але його охолодив суворий блиск в її очах. І він зніжковів! Востаннє з ним таке траплялося, мабуть, у шостому класі.

— Перший курс? — знову почав Ромек.

.....

¹ Кутно — місто в центральній Польщі, Лодзьке воєводство.

— А що, аж так помітно? — розсміялася вона. Йому сподобався її сміх. — А ти?

— Так. Ти не сказала, де будеш навчатися.

4

— Ти не сказала, де будеш навчатися, — нагадав він.

Чого він так допитується? А сам же не сказав. І навіть не зволив відрекомендуватися. Дівчина раптом усвідомила, що увага всього купе прикута до них. Попутники жадібно ловили кожне слово. Вона відчула себе учасницею реаліті-шоу. Сіла прямо, приклеївшись спиною до сидіння. Дистанція, що зараз же виникла між ними, надала їй трохи відчуття безпеки.

— У медичному, — кинула вона ніби ненавмисно, аби він не подумав, що вона розгубилася, і перевела погляд на краєвид за вікном.

— Ми вчимося у Варшавському економічному університеті, — озвалися дівчата, що сиділи навпроти. — А ти? — поглянули вони на хлопця.

— У Варшавському університеті. На етнології.

— О! А що це? Звучить прикольно.

— Взагалі-то я — Ромек, — врешті назвався він.

— Кароліна. Бася, — одразу відповіли дівчата.

«Які в нього довгі вії, — подумала вона. — І темні. Аж шкода таких для хлопця».

Вона завжди заздрила тим, у кого довгі вії. Бо в неї були короткі, рівні, до того ж сіро-коричневі, які бувають у білявок.

Дівчина подумала, чи витягти з рукава свій козир, чи краще зачекати. Адже хлопець зараз розмовляє.

— А ти? Як тебе звати? — допоміг їй Ромек подолати вагання.

— Жасміна. — Як і сподівалася, він подивився на неї з недовірою, але дівчина мала надію, що приємно здивувала його.

— Жасміна... — повторив. — Красиво. І пасує тобі.

Попутниці поглянули на неї із заздрістю.

— О! — сказала шатенка, що сиділа біля вікна. До цієї миті здавалося, що вона цілком занурена в книгу. — Здається, я тебе знаю. Жасміна Целер?

— Так, — відповіла та з подивом.

— Я — Йоанна Виделка. Ми разом ходили до дитячого садка. І до першого класу. Тільки потім я переїхала до Бидгоща.

— Аська! Аська Виделка! — зраділа Жасміна. — Скільки літ, скільки зим! — Зараз вона її впізнала. У Йоанни була та сама усмішка й той самий погляд сіро-зелених очей. А перш за все прізвище. Таке характерне, що одразу викликало купу спогадів. — Як ся маєш? Де навчаєшся? — засипала її питаннями Жасміна.

З поїзда вони вийшли вже вп'ятьох, у дружній атмосфері. Але їхні дороги швидко розійшлися. Жасміна їхала в гуртожиток на Каролькову, Аська — на Жвірки, дівчата з економічного університету винаймали квартиру на Бемові¹, а Ромек їхав кудись на околиці кружного перехрестя Бабка.

Вони пообіцяли одне одному, що ще зустрінуться. Але Жасміна відчувала, що це лише балачки. Зрештою, швидше за все, на медичному факультеті ні на що не вистачає часу, окрім навчання.

.....

¹ Бемово — район Варшави.

РОЗДІЛ I

Четвер, 31 липня 2008 р.

1

— Ну, я ще можу зрозуміти, що Ірга не йде, — зітхнула Ружа. — Але ж ти?

Жасміна припинила пакувати рюкзак.

— Ти знову починаєш? — пробурмотіла вона.

— Та ні, нічого, — відступила та. — Я лише сподівалася... Ми завжди ходили разом...

— Рузя... — гримнула застережливо Жасміна.

— Не називай мене Рузя!

— А ти дай мені спокій. Я не можу все життя з тобою панькатися. Здається, хтось уже отримав атестат зрілості. Почни жити самостійно, окей?

— Ну, тоді можна поїхати з вами?

Сестра зітхнула:

— Невже я не можу провести бодай трохи часу подалі від цього бабського батальйону? — Жасміна запахала в рюкзак спальник, втиснула його коліном і затягла лямки. — Я б ще зрозуміла, якби малеча так учепилася. Але ти?

Ружа не відповіла. Вона підійшла до вікна, щоб приховати сльози. Чому Жасміна так її сприймає? Стільки років вони були нерозлучні, навіть коли ходили до різних шкіл. Тільки коли Жасмінка вступила до вишу... Та ще й де? Аж у Варшаві. Оця її легковажність... Удо-

ма й без того гроші не загрибають лопатою, а такий вишчимало коштує. З батька теж такий бізнесмен, як...

Якщо вже вона не могла навчатися в Торуні, то чому не подавала документи до Бидгоща? Або до Познані? Могла б жити в бабусі у Гнезно. Егоїстка! Незважаючи на це, усі зосереджують свою увагу на ній. Бо вона на медичному, бо вступила з першого разу і свої екзамени здає майже завиграшки... Не те що... слабохарактерна Ружа без шпичаків. Навіть випускні іспити ледве склала, а Жасмінка, звичайно, лише на «відмінно». Проте ніхто не цінує, що вона все ж таки склала, хоч коштувало це скількох сил, і стресу, і безсонних ночей... Та ще оці усмішечки тіток: «А Ружечка куди вступає? У сферу садівництва, мабуть, на ландшафтний дизайн?» Старі перечниці. Начебто не можна одразу після випускних екзамени піти на роботу. Чи хтось цінує, що вона хоче заробляти, розвантажити батьків? Навіть мама... Ніби не вмовляє, але оце її: «Іди до вишу або хоча б у коледж. Ще трохи продовжиш собі юність». Мабуть, у глибині душі мама шкодує, що має таку дивачку вдома.

Ружа відчула, як сестра обіймає її за плечі.

— Вибач, — прошепотіла Жасміна. — Але знаєш... Машина Макса буде запакована по самий дах, ти б не помістилася. До того ж, крім мене та Едіти, ти нікого не знаєш... Ти справді хочеш зі мною їхати? Чому ти не сказала в червні, коли ми збирали групу?

— А ти питала?

— Ти стільки говорила про цю паломницьку подорож, що повинна подякувати за екзамени... Ну і ходиш щороку, я думала...

— Ну звичайно, — пробубоніла Ружа з гіркотою. — Ти не повинна дякувати за екзамени.

— Облиш! Звичайно, що повинна. І дякую! Але розумієш... Така нагода іншим разом не трапиться. Хлопець Аськи Виделки має дядька, який...

— Яке мені діло до якихось виделок! — перервала її Ружа. — Їдь, тобі ж треба, — додала вона з іронією.

— Ружко... Ну скажи, чи ти б не скористалася такою нагодою? А може, я навіть і трохи зароблю?

— Може, й трохи заробиш. — Гіркота в її голосі ще дужче посилилася. — Але напевно все витратиш по дорозі.

— Руже, це не так. Я привезу тобі щось із Греції, чесне слово! Що б ти хотіла?

— Як із того дитячого ранку на Святого Миколая?

— Ну знаєш! Це удар нижче пояса. Це ж було п'ятнадцять років тому!

— Чотирнадцять.

— Не має значення, мені було тоді шість років! Я віддала тобі потім усі солодощі з відсотками. Скільки ти це мені ще пригадуватимеш?

— Ну, як ви тут, мої чудові іриски-барбариски? — Сестри почули голос батька, який щойно увійшов до кімнати. — Жасмінка спакувалася? Не барися, бо поїзд не чекає.

— Ой, тату! — розсміялася Жасміна. — Ще ціла година. Я б і пішки встигла дійти.

— Цілком можливо, що можеш піти пішки. Сьогодні вранці, коли я завозив сосни клієнту, щось стукало і скреготіло у двигуні. Мабуть, знову потрібно міняти якусь деталь. А нам ще Едіту треба підхопити дорогою. З вокзалу вас хтось забере?

— Ні, це не потрібно, там близько.

— Але буде пізно! Дві молоді, симпатичні дівчини, самі...

— Не самі. — Жасміна нахилилася над рюкзаком, вдаючи, ніби перевіряє застібки. — З нами їде приятель, ми домовилися зустрітися на вокзалі.

— Ну, тоді гаразд. А який приятель?

— Ромек. Я тобі вже казала про нього.

— Ромек... Ромек... Він у нас був?

— Він живе на другому кінці Торуня. Зрештою, коли б він встиг у нас побувати? Коли хтось навчається у Варшаві, то, приїжджаючи додому, насамперед хоче побути з родиною, правда ж?

— Це твій однокурсник? — припустив батько.

— Зі студентської організації домініканців, — відповіла вона швидко.

— Ага, — заспокоївся батько, — ну, тоді закінчуй пакуватися, а я йду заводити нашого старого коника. Це забере трохи часу.

— З парафії... — просичала Ружа, коли вони залишилися самі. — Тепер ясно, чому ти не запропонувала мені поїхати. Якби тато знав, що ти їдеш до Греції з хлопцем...

— Не з хлопцем, а зі знайомими, — буркнула Жасміна, намагаючись приховати рум'янець. — Крім того, це не мій хлопець.

«Був, — додала вона подумки. — Був, але вже не є».

— Ага! — Ружа взялася в боки, уважно розглядаючи сестру. — Знову цей красунчик, за яким ти зітхаєш уже другий рік? «Ми всього лише знайомі, — передражнила Ружа. — Зустріла його у поїзді». Чому ти мене обманювала, що це вже неактуально? І чому обманюєш тата?

— Я нікого не обманюю! — заперечила Жасміна.

Ружа підійшла ближче. Хоч вона була молодшою за

сестру на рік і два місяці, зате вища від неї майже на голову. Тому могла поглянути на неї згори.

— Знаєш що? — процідила вона. — Ти начебто така мудра, наймудріша серед нас усіх, до школи пішла на рік раніше, тобі світить прекрасне майбутнє, як говорить тітка Реня, а дозволяєш водити себе за ніс звичайному волоцюзі.

— Я зовсім не дозволяю водити себе за ніс. — Жасміна аж зблідла спересердя. — Це вже в минулому. Я вже давно одужала. Зараз... зараз ми просто приятелюємо.

— Угу. Як курка з лисом! Жасько... — Ружа турботливо подивилася на сестру. — Після того, як він тебе кинув...

— Це я розірвала з ним, — не дала закінчити Жасміна. — Зрештою, між нами нічого не було. Я тільки щось собі нафантазувала, от і все. А протягом останнього року... — її голос легко затремтів. — Він взагалі мною не цікавився. Не-ак-ту-аль-но. У тебе застарілі дані.

— Так? Тоді чому ти їдеш із ним до Греції?

— Зі знайомими. Я не відмовлюсь від класної поїздки тільки тому, що Ромек теж із ними їде.

— А мені цікаво, як це можливо, щоб ви й далі трималися разом. Ви маєте спільних знайомих і так далі. І весь час «випадково» зустрічаєтеся. І, здається, я знаю...

З вікна долетів звук клаксона.

— Мені треба бігти! — Жасміна схопила рюкзак. — Ружко, це насправді не так...

І вона вибігла. Але потім ще встромила голову у вікно.

— До зустрічі у вересні! — вигукнула вона весело. — І нехай у тебе буде все добре в паломницькій подорожі. Уклонися від мене Божій Матері, коли дістанешся!

Машина поїхала. Ружа зиркнула на годинник. За півгодини її легковажна сестра сяде в поїзд, і її не буде більше місяця. Вона така закохана в цього хлопця, хоча нізащо в цьому не зізнається. Навіть сама собі. Це небезпечно. Красиві хлопці взагалі небезпечні. А цей особливо. Жаська сама казала, що це звабник. Напевно, йому треба лише одне. Це ж неможливо, щоб Жасміна йому подобалася. Невисока, волосся непевного кольору, як мокрий пісок, та ще й окуляриця...

«Ми всі такі некрасиві, — розпачливо подумала вона. — Це все насмішка батьків, які мали зупинитися вже одразу після Жасміни, проте вони привели в цей світ аж п'ятьох потворних доньок! Єдиний вихід — зачинитися десь у монастирі, де ніхто нас не зможе побачити».

Ледве вона про це подумала, як перед її очима повстали всі оті гори, ліси, морські пляжі, яких вона ще не встигла побачити і які назавжди залишилися б для неї недосяжними. Ні. У монастир — ні! Принаймні не зараз. Краще вже якась чернеча обитель десь у горах. Або на безлюдному острові. О! Це було б те, що треба! Тільки... отак... самій?

Ох уже ця Жасміна! Сьогодні вона ночуватиме на винайманій квартирі. На канікулах вона за неї не платить, але може там переночувати? Це якось підозріло. І де це бачено, щоб квартира коштувала менше, ніж гуртожиток? Сестра начебто пояснювала, що живе разом із подружками, що в інших кімнатах їх теж по двоє-троє, і тому складаються грошима, і що одна з дівчат — це Едіта Реєвська, донька дядька Томека і тьоті Басі, але Ружа мала іншу думку. Щось там було не так. До того ж у цій квартирі живуть хлопці! Дивно, що бать-

ки не бачать у цьому нічого підозрілого. Може, треба їм сказати? Бо вона б дала руку на відсіч, що одним із тих хлопців є той самий Ромек.

А завтра вранці вони пакуються в машину якогось Макса і їдуть до Греції. Усе так просто. Спочатку працюватимуть у кав'ярні, а потім мандруватимуть.

Ружа відчула укол заздрощів. Чи, може, тільки жалю? Вона хотіла йти в паломництво, бо любила цю атмосферу, навіть мозолі на ногах вважалися здобутком і мали свою принаду. Навіть коли доводилося йти під дощем або градом. Потім було що згадувати! Тільки... вона сподівалася, що зможе розділити усі ці переживання з кимось із близьких. І раптом виявилось, що вже немає близьких. Жасміна поїхала, Ірга теж... Батьки також не підуть, бо в тата бізнесові справи, а мама «латає дірки» в бюджеті, підробляючи вихователькою в таборі. Добре, що малі проводять канікули на морі.

Ружа зітхнула. Вона так любить море, але, мабуть, цього року його не побачить. Навіть холодної Балтики. А Жасміна поїхала до Греції...